

PAIDE LINNA JÄÄTMEKAVA
2018-2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 PAIDE LINNA ÜLDISELOOMUSTUS	3
2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	4
2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	4
2.2 Eesti õigusaktid	5
2.3 Strateegilised dokumendid	6
2.4 Omavalitsuse tasand	6
2.5 Ettevõtte tasand	7
2.6 Kodumajapidamine	7
3 HETKEOLUKORRA ÜLEVAADE.....	7
4 PAIDE LINNA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE.....	8
4.1 Jäätmekäitluskohad	9
4.1.1 Paide jäätmejaam.....	10
4.1.2 Keskkonnajaamad	12
4.2 Korraldatud jäätmevedu	13
4.3 Jäätmevaldajate register	14
4.4 Olmejäätmed	15
4.5 Segaolmejäätmed	15
4.5.1 Segaolmejäätmete koostis	16
4.6 Pakendijäätmed	18
4.7 Biolagunevad jäätmed	20
4.8 Tekstiil ja rõivad.....	22
4.9 Ohtlikud jäätmed	22
4.10 Suurjäätmed.....	24
4.11 Probleemtoodete jäätmed	24
4.12 Ehitus- ja lammutusjäätmed	26
5 ANDMEID MINEVIKUS SAASTUNUD JÄÄTMEKÕRVALDAMISKOHTADE NING NENDE KORRASTAMISEKS VÕETAVATE MEETMETE KOHTA	28
5.1 Jääkreostusobjektid	28
5.2 Suletud prügilad	28
6 HINNANG JÄÄTMEVOOGU ARENGULE TULEVIKUS.....	28
7 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE.....	29
8 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE.....	30
8.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine	30
8.2 Järelevalve	30
9 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE	31
10 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE.....	33
11 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID	34
11.1 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamise võimalused koos tähtaegadega jäätmeliikide kaupa	34
11.2 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine	37
11.3 Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine	37
11.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine.....	38
11.5 Järelevalvesüsteemi tõhustamine	39
11.6 Jäätmehoolduseeskiri	39
11.7 Paide linna ülesanded	39
11.8 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	40
LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS.....	41

SISSEJUHATUS

Paide linna jäätmekava 2018-2023 on omavalitsuse jäätmekäitlust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmekäitluse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2023. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ning ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest ja toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava ning investeringuvajaduse jäätmemajanduse arendamiseks.

Jäätmekava eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2014 -2020 ning jäätmemajandust reguleerivates õigusaktides seatud eesmärkidest ja sihtarvudest. Jäätmekava on koostatud vastavalt jäätmeseaduse nõuetele, mis määravad jäätmekava sisu ning jäätmekava koostölastamise ja avalikustamise. Jäätmekava ei hõlma jäätmeid, mis ei kuulu jäätmeseaduse kohaselt jäätmeseaduse reguleerimisalasse või on reguleeritud teiste seaduste ja määrustega.

Jäätmekava koostamisel on lähtutud järgmistest olulistest põhimõtetest: jäätmehierarhia järgimise põhimõte (vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, toetada korduskasutust, võtta jäätmeid ringlusesse ja taaskasutada muul viisil ning ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid), saastaja maksab põhimõte, laiendatud tootjavastutuse põhimõte, iseseisvuse ja läheduse põhimõte.

1 PAIDE LINNA ÜLDISELOOMUSTUS

Käesoleva jäätmekavaga planeeritakse jäätmemajandust 442 km² suurusel territooriumil, mis hõlmab Paide linna nime alla ühinenud endise Paide valla, Roosna-Alliku valla ja Paide linna haldusterritooriumid. Seisuga 01.01.2018 oli rahvastikuregistri andmetel Paide linnas 10 898 elanikku. Jäätmekavaga hõlmataval territooriumil on üks linn (Paide linn) ja 42 küla.

Tabel 1. Paide linna majapidamiste loend jäätmevaldajate registri põhjal 01.01.2018 seisuga.

Asula nimetus	Eramud (sh suvilad ja paarismajad)	Kortermajad					Elanike arv asulas kokku
		3-4 krt maja	5-9 krt maja	10-24 krt maja	25 ja enam krt maja	Rida-elamud	
Allikjärve	35						68
Anna	11		3	1			72
Eivere	15		1				47
Esna	7		1				13
Kaaruka	37						58
Kihme	11						12
Kirila	7						16
Kirisaare	27						41
Kodasema	11						28

Koordi	13						29
Korba	16						37
Kriilevälja	29						85
Mustla	14						41
Mustla- Nõmme	8						23
Mäeküla	9		1				24
Mäo	27	1	1				74
Müнди	11	2	3				63
Nurme	11						22
Nurmsi	32						104
Oeti	23		1				40
Ojaküla	6						18
Otiku	11						27
Paide	865	41	46	33	56	12	8220
Pikaküla	10	1	2	1			53
Prääma	1	1	1				22
Puiatu	13						27
Purdi	26						49
Roosna- Alliku	52	2	3	11			450
Sargvere	48		3	2			187
Seinapalu	14						18
Sillaotsa	3	1	3				53
Suurpalu	37						78
Sõmeru	12						21
Tarbja	42	4	4	5			288
Tännapere	5						11
Valasti	43		1				79
Valgma	28		1				50
Vedruka	24		1				24
Veskjaru	4						9
Viisu	56		2	4			209
Viraksaare	180						95
Võõbu	13						13
Kokku:	1847	53	78	57	56	12	10898

2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu ja liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinevad järgmistel raamdirektiividel:

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta;

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, jäätmete korduvkasutuse edendamise ja jäätmete ringlusse võtu kohta (vähendada prügilates jäätmeid ja neis tekkivaid kasvuhoonegaase);

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ, pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12EÜ ja 2005/20EÜ).

Üldised EL jäätmepoliitika eesmärgid ja printsiibid on:

muuta liidu majandus ressursitõhusaks, keskkonnasäästlikuks ja konkurentsivõimeliseks vähese CO₂-heitega majanduseks;

esmatähtsad tooted on ökodisainitud eesmärgiga optimeerida ressursside ja materjali tõhusat kasutust ning selle käigus on muu hulgas käsitletud ringlusse võtu võimalust, ringlusse võetavat sisu ja vastupidavust;

jäätmete muutmine ressursiks, kusjuures aluseks tuleb võtta jäätmehierarhia range kohaldamine ja hõlmata jäätmete eri liike;

jäätmeid käideldakse turvaliselt ressursina, jäätmetekke isiku kohta on vähenenud absoluutarvudes, jäätmete energiakasutust on piiratud nii, et see on lubatud ainult ringlusse mittevõetavate materjalide puhul.

2.2 Eesti õigusaktid

Võttes arvesse käesoleva jäätmekava ulatust, siis alamastme õigusaktid põhinevad järgmistel seadustel:

* Jäätmeseadus. Peamine õigusakt, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat. Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

* Pakendiseadus. Kohalik omavalitsus peab pakendi ja pakendijäätmete taaskastutussüsteemi korraldama selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

* Pakendiaktsiisi seadus. Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

* Riigi jäätmekava 2014-2020 on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega ning, mis on aluseks ka omavalitsuse jäätmekava koostamisel.

2.3 Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmehierarhiast tulenevalt võib jäätmekäitlusmeetmed reastada sellisesse pingeritta:

- ✓ jäätmetekke vältimine;
- ✓ korduskasutuseks ettevalmistamine;
- ✓ ringlusse võtmine;
- ✓ muu taaskasutamine;
- ✓ jäätmete kõrvaldamine.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ kohaselt tuleb jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks jätkata senisest ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majandussüsteemi arendamist. Selleks tuleb erilist tähelepanu pöörata roheliste tehnoloogiate arendamisele ka jäätmekäitluses. Kava „Eesti 2020“ järgi on prioriteedid endiselt jäätmetekke vältimine, korduskasutus ja ringlussevõtt.

2.4 Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööststruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Paide linn on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi KEJHK) asutajaliige. KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusala koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt.

Jäätmekäitlusala tegevust Paide linnas reguleerivad Paide linna arengukava, jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri ning jäätmevaldajate registri põhimäärus.

2.5 Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitluslitsents. Keskkonnakompleksloa puhul ei ole vaja eraldi jäätmeluba, sest kompleksloaga sätestatakse nõuded ka jäätmete käitlemisele. Kui ettevõtte käitleb teiste isikute tekitatud ja üle antud ohtlikke jäätmeid, peab ta omama lisaks jäätmeloale või keskkonnakompleksloale ka ohtlike jäätmete käitluslitsentsi.

Jäätmekäitlejad täidavad järgmisi funktsioone:

- tavajäätmete (sh olmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete jm) kogumine ja edasisele käitlemisele (taaskasutamisele) suunamine, korraldatud jäätmevedu vastavalt hanketingimustele;
- ohtlike jäätmete (v.a põlevkivisektoris tekkivate ohtlike jäätmete) kogumine ja edasine käitlemine;
- iseseisvaid jäätmekäitlussüsteeme omavates ettevõtetes tekkivate jäätmete käitlemine;
- jäätmete taaskasutamise protsessis (ka jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamises) osalemine ja oma positiivse panuse andmine.

2.6 Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada linna jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärgi, õigusaktide nõudeid, linna jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

3 HETKEOLUKORRA ÜLEVAADE

Enne haldusreformiga liitumist oli igal omavalitsusel (Paide linn, Paide vald, Roosna-Alliku vald) vastu võetud eraldi jäätmekava perioodiks 2015-2020, mis lähtusid eesmärkidest

seadmisel riigi jäätmekavast 2014-2020. Kõigi omavalitsuste jäätmekavad olid kehtestatud 2015. aastal, mis määratlesid järgnevas viieks aastaks jäätmekäitluse arengusuunad ja eesmärgid. Peamine eesmärk oli, et elanike ja ettevõtjate poolt toodetud jäätmete hulk väheneks ning elanike ja ettevõtjate teadlikkus jäätmete kogumise võimalustest ja kohustustest suureneks. Jäätmeseadus ja haldusreformi käigus liitumine tingisid uue ühtse jäätmekava koostamist analüüsides kogu piirkonda tervikuna.

Hetkeolukord annab ülevaate, milliseid eesmärke on jõutud kolme aasta jooksul piirkonnas tervikuna ellu viia ja millised eesmärgid on kava koostamise hetkel veel täitmata.

Eelmistes jäätmekavades püstitatud eesmärkidest võib täidetuks pidada:

- ✓ segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks segaolmejäätmete korraldamiseks kontsessiooni läbiviimist;
- ✓ jäätmevaldajate registri ajakohast pidamist;
- ✓ Paide linna jäätmejaama haldamist ja selles liigiti kogutavate jäätmete kogumise tagamist ning korduskasutuse propageerimist;
- ✓ Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaama haldamist ning nendes liigiti kogumise tagamist;
- ✓ Roosna-Alliku keskkonnajaama suurjäätmete kogumiskoha loomist;
- ✓ ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamist;
- ✓ vanapaberi kogumiskonteinerite kogumissüsteemi haldamist;
- ✓ avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamist;
- ✓ artiklite avaldamist ja infovoldikute koostamist.

Täitmisel on jäätmehoolduseeskirja koostamine, mis on paralleelselt koostamisel jäätmekavaga.

Täitmata eesmärkidest on elanike teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest ja biolagunevate jäätmete kompostrite soetamise propageerimine ning biolagunevate jäätmete kogumiseks konteineri soetamine Roosna-Alliku keskkonnajaama.

Käesoleva jäätmekava raames tuleks jätkata elanike teadlikkuse tõstmisega, liigiti kogutavate jäätmete taaskasutusele suunamisega, biojäätmete kohtsorteerimise edendamise, vanapaberi ja kartongi eraldi sorteerimise juurutamisega, haljasaladelt ja kalmistutelt tekkinud haljastusjäätmete kompostimisega, olemasolevate jaamade haldamise ja nendes liigiti kogumise laiendamise. Oluline on jätkata koostööd taaskasutusorganisatsioonidega ning vajadusel luua uusi või täiendada olemasolevaid jäätmete liigiti kogumispunkte.

4 PAIDE LINNA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE

Paide linna jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud riikliku jäätmestatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel igaaastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või

komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse. Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrektse ettevõttesisesse jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Riikliku jäätmetatistika puhul tuleb arvestada, et selles võib esineda ebatäpsusi. Paljud jäätmekäitlejad teenindavad mitut omavalitsust korraga ning jäätmed satuvad jäätmekäitluskohta koos, ilma et oleks täpselt eristatud, kui palju jäätmeid kogutakse Paide linnast ja kui palju mõnest teisest omavalitsusest. Samuti põhjustab ebatäpsust asjaolu, et ettevõtted ja prügilad on esitanud erinevaid andmeid prügilas vastu võetud jäätmekoguste kohta. Samuti määravad eri jäätmekäitlejad jäätmekoode mõnevõrra erinevalt.

Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb linna jäätmehoolduse arendamist. Seega jäätmekava kui arengudokumendi kohaselt on oluline teada saada koguste suurusjärk iga tekkiva jäätmeliigi kohta, mille alusel saab hinnata kas olemasolevad kogumisvõimalused katavad vajadused või vajab linn täiendavaid investeeringuid teatud jäätmeliikide liigiti kogumise arendamiseks.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Sortimisel eraldatakse taaskasutatavad jäätmed ning ohtlikud jäätmed ülejäänud jäätmetest, kui see on tehniliselt teostatav ja sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Kui see on tehniliselt, keskkonna seisukohast ja majanduslikult teostatav, peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama vähemalt paberi ja kartongi (20 01 01), plastide (20 01 39), metallide (20 01 40), klaasi (20 01 02), biolagunevate aia- ja haljastujäätmete (20 02 01), biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete (20 01 08) ning pakendite (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (150103), metallpakendid (150104), komposiitpakendid (150105), klaaspakendid (150107), tekstiilpakendid (150109) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid liigiti kogumise.

4.1 Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Paide linnas asuvatest suurematest jäätmekäitluskohadest annab ülevaate tabel 2.

Tabel 2. Jäätmekäitluskohad Paide linnas aastal 2018 (allikas Keskkonnaagentuur)

Nimetus	Käitaja	Tegevuse liik
Mündi küla tootmisbaasi jäätmekäitluskoht	AS Jalax	Tavajäätmete käitluskoht
Tarbja katlamaja	N.R. Energy Osühing	Koospõletustehas
Paide linn Ruubassaare tee 8 ehitus-lammutusjäätmete käitluskoht	Androver OÜ	Muu tegevus
Paide linn Pikk 42 ehitus-lammutusjäätmete käitluskoht	Tafrix, OÜ	Muu tegevus
Paide linn Mündi 49 Paide jäätmejaam	AS Väätsa Prügila	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht
Paide teenindusplats Paide jäätmejaamas	Kuusakoski AS	Metallijäätmete käitluskoht
Ojaküla küla Puidu kinnistu vanarehvide käitluskoht	Haidler OÜ	Vanarehvide käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
Mäeküla küla Nooruse vanarehvide käitluskoht	Lammutus OÜ	Vanarehvide käitluskoht
Mäeküla küla Mäeküla autolammutus	Mäeküla Autolammutus OÜ	Autolammutuskoda
Tarbja küla Piimafarmi rehvikäitluskoht	Mäo PÜ	Vanarehvide käitluskoht
Sargvere küla Sargvere keskkonnajaam	AS Väätsa Prügila	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht
Sillaotsa küla Sillaotsa jäätmekäitluskoht	Tariston AS	Muu tegevus
Tarbja küla Tarbja jäätmejaam	AS Väätsa Prügila	Jäätmejaam, ohtlike jäätmete käitluskoht
Valgma küla Valgma jäätmekäitluskoht	KAABEL-E, OÜ	Koospõletustehas
Roosna-Alliku küla Roosna-Alliku pakiauto	Nõlvak & Ko AS	Autolammutuskoda
Roosna-Alliku küla Roosna-Alliku keskkonnajaam	AS Väätsa Prügila	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht
Viisu küla Viisu keskkonnajaam	AS Väätsa Prügila	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht

4.1.1 Paide jäätmejaam

Jäätmejaam on mõeldud eelkõige kodumajapidamistest pärinevate jäätmete kogumiseks ja edasisele käitlemisele suunamiseks.

Keskkonnaministri määruse järgi „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ peab jäätmejaama tehniline varustatus tagama vähemalt järgmiste olmejäätmeliikide vastuvõtmise elanikkonnalt:

- paber ja kartong (20 01 01);
- plastid (20 01 39);
- metallid (20 01 40);
- klaas (20 01 02);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- puit (20 01 38);
- rõivad ja tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- suurjäätmed (20 03 07);
- koodiga 20 01 ohtlikke jäätmeid ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

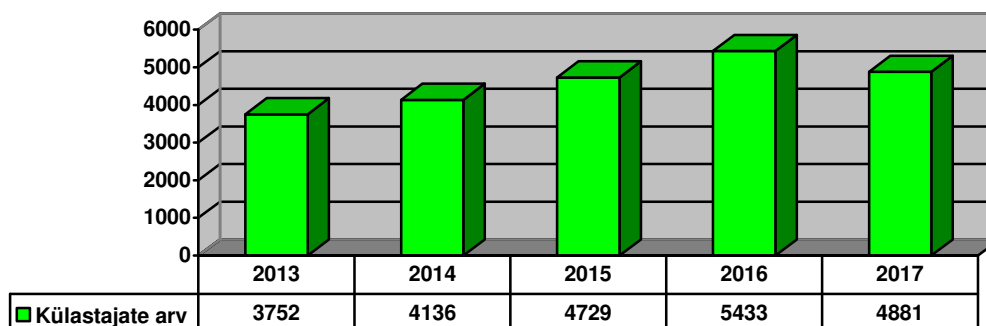
Paide jäätmejaam, mis avati 2009. aastal, asub aadressil Mündi tn 49. Jäätmejaama ehitamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Paide linn, Väätša ja Paide vald.

Paide jäätmejaamas võetakse elanikelt vastu paberi- ja pakendijäätmeid, kile-, plastik- ja penoplastijäätmeid, eelsorteeritud ehitusjäätmetest betooni-, tellise, keraamikatoodete jäätmeid, elektroonikaromusid, kasutatud mööblit, vanarehve, ohtlikke jäätmeid, aknaklaasi, biolagunevaid aia – ja haljastujäätmeid ning tasu eest on võimalik üle anda eterniidijäätmeid, ehitus-lammutussegaprahti, tekstiilijäätmeid ning bioloogiliselt mittelagunevaid aia- ja haljastujäätmeid.

Tabel 3. Paide jäätmejaamas kogutud jäätmekogused aastal 2013 ja 2017.

Jäätmekood	Jäätmeliik	Kogus t/a 2013	Kogus t/a 2017
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	9,86	19,62
15 01 02	Plastpakendid	1,70	2,85
15 01 06	Segapakendid	4,81	12,75
17 02 01	Puit	74,86	106,10
17 02 02	Klaas	27,00	29,97
17 05 06*	Asbest	103,78	118,30
17	Ehitus-lammutusjäätmed	184,85	343,18
20 01 23* 20 01 35*	Elektri- ja elektroonikajäätmed	31,34	56,48
20 01 39	Plastid	1,77	1,05
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	72,10	13,76
20 03 01	Segaolmejäätmed	2,56	4,59
20 03 07	Suurjäätmed	25,02	110,86
16 01 03	Vanarehvid	5,5	-
*	Ohtlikud jäätmed	9,12	14,46
Kokku		554,27	833,97

Joonis 1 Paide jäätmejaama külastatavus aastatel 2013-2017

Paide jäätmevaldajate registri täiendamine jäätmejaama mooduliga

2016. aasta lõpus valmis jäätmevaldajate registri lahenduse EVALD arendusena jäätmejaama moodul. Tegemist on tarkvaralahendusega, mis võimaldab ID-kaardi lugejasse sisestamisel tuvastada jäätmejaama klienti. ID-kaardi puudumisel saab sisestada klienti isikukoodi kaudu. Rakenduse abil saab jäätmejaama töötaja teate „on elanik“, kui isiku elukoht on rahvastikuregistri järgi Paide linn või muu kohalik omavalitsus, kellel on jäätmejaama kohta sõlmitud koostööleping. Vastasel juhul saab jäätmejaama töötaja teate „ei ole elanik“. Ametnik näeb süsteemi sisse logides jäätmejaama toodud jäätmekoguseid ning saab teha koguste kohta väljavõtteid jäätmeliikide kaupa. Rakenduse edasiarendusena on võimalik süsteem liidestada jäätmejaama kassasüsteemiga.

4.1.2 Keskkonnajaamad

Paide linna küldes asuvad neli keskkonnajaama:

- Tarbja keskkonnajaam Tarbja küla
- Sargvere keskkonnajaam Sargvere küla
- Roosna-Alliku keskkonnajaam Roosna-Alliku küla Põllu tänav 4
- Viisu keskkonnajaam Viisu küla Sirtsu tee 7.

Keskkonnajaamad on ehitatud koostöös KEJHK-ga ning nende ehitamise põhiraastaja oli SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Keskkonnajaamad on ehitatud perioodil 2007-2013 ning kõiki jaamu opereerib AS Väätša Prügila. Keskkonnajaamade ülesanne on laiendada liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustikku ning toetada Paide jäätmejaama tööd, et tagada linnast kaugemal elavatele inimestele jäätmete liigiti kogumise võimalus tekkekoha lähedal. Keskkonnajaamades võetakse vastu pakendijäätmeid, vanapaberijäätmeid, ohtlikke jäätmeid, elektroonikaromu, vanarehve ja suurjäätmeid. Vastuvõetavate jäätmete nimistut laiendatakse arendustegevuste käigus.

4.2 Korraldatud jäätmevedu

Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustus on korraldada oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumine ja vedu. Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt.

Kohaliku omavalitsuse volikogu võib korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamisega seonduvate ülesannete täitmiseks volitada mittetulundusühingut, mille liige vastav kohalik omavalitsuse üksus on ning mille liikmeteks saavad vastavalt põhikirjale olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused. Paide linn koos endise Paide ja Roosna-Alliku vallaga olles KEJHK liikmed, delegeris halduslepingu alusel antud ülesande ühingule.

Ühing on jaotanud oma liikmed kümneks jäätmeveopiirkonnaks. Paide linnas rakendus korraldatud jäätmevedu 01.01.2008.a, endises Paide vallas 01.02.2008 ning endises Roosna-Alliku vallas 01.03.2008. Alates sellest ajast on läbi viidud kolm hanget korraldatud jäätmeveo vedaja leidmiseks. Jäätmekava koostamise ajal täitmisel olevad hankelepingud on sõlmitud perioodiks 01.05.2016 – 30.04.2019 ning vedu toimub kolmes jäätmeveopiirkonnas.

Piirkond nr 1 – endine Roosna-Alliku vald koos endiste Ambla, Järva-Jaani, Kareda ja Koeru valdadega;

Piirkond nr 3 – endine Paide vald koos endiste Imavere, Koigi ja Väätsa valdadega;

Piirkond nr 4 – Paide linn.

Alates 2019. aastal rakenduvast korraldatud jäätmeveo hankest asub Paide linna haldusterritooriumil üks jäätmeveopiirkond.

Korraldatud jäätmeveoga on seni hõlmatud olnud ainult segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Liigiti kogumise arendamisel on suundumus tekkekohas laiendada jäätmete kogumissüsteemi, mille raames lisaks segaolmejäätmetele tuleks võimaldada biojäätmete, paber- ja kartongijäätmete ning lisaks ka klaasi-, plasti- ja metallijäätmete tekkekohas liigiti üleandmine.

Jäätmeseaduse § 66 ja 67 tähenduses on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja logistiliselt hästitoimiv veoteenus. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- ✓ aitab vältida illegaalset prügistamist;
- ✓ jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- ✓ jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;
- ✓ parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle;
- ✓ hõlbustab jäätmete liigitikogumist.

4.3 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohad ja jäätmeveokohtadega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohtade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkond;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed;
- 5) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkehale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;
- 6) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Paide linna jäätmevaldajate register on ühishallatav koos teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsuste jäätmevaldajate registritega ning ühildatud KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

Lepinguhaldussüsteem on jäätmevaldajate registri andmekogu, milles töödeldakse korraldatud jäätmeveoteenuse osutamise seotud andmeid, mis annab ülevaate jäätmevaldajatega sõlmitud lepingutest ja nende täitmisest.

Paide linna jäätmevaldajate registri põhjal on linnas 2331 jäätmetekkekohta, milles 01.02.2018 seisuga vedu toimus ca 97%-l jäätmetekkekohtadest. Korraldatud jäätmeveost väljajäävate hulga moodustavad peamiselt jäätmetekkekohad, kus ajutised vabastused on

lõppenud ja need objektid on kohustatud liituma, lisaks võlgnikud ja uued jäätmetekkekohad, mida vedaja ei ole veel jõudnud jäätmeveosse kaasata. Korraldatud jäätmeveoga liitmata jäätmetekkekohtadega käib pidev töö ning nende hulk on viimastel aastatel püsunud paari protsendi juures.

4.4 Olmejäätmed

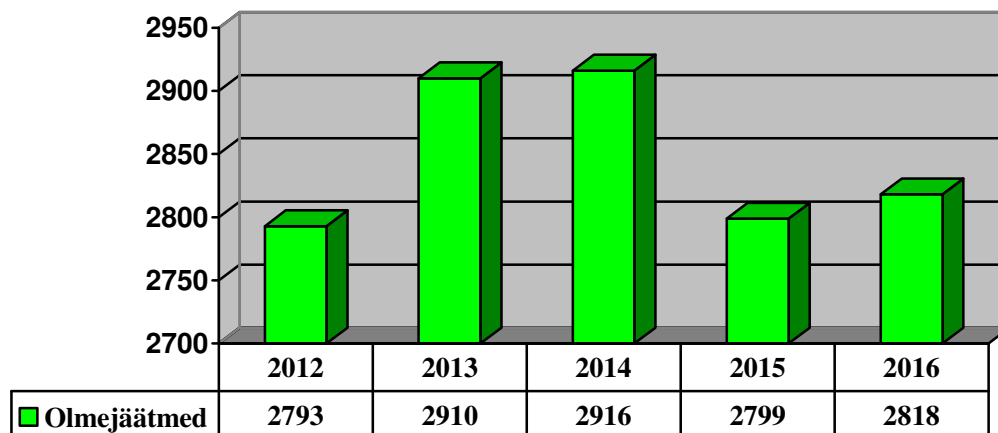
Jäätmete ke sõltub suures osas elanike arvust ja piirkonna majandusliku arengu tasemest, aga ka ettevõtete struktuurist, toodete materjalimahukusest jms.

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Olmejäätmete tekke puhul on analüüsitud haldusreformi käigus liitunud omavalitsuste piirkonda tervikuna ühtse Paide linnana.

Jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmete järgi tekkis Paide linnas 2016. a **kokku üle 17 000 tonni jäätmeid**, millest **olmejäätmed** (koodiga 20) **oli 2818 tonni**.

Joonis 2 Paide linnas olmejäätmete (kood 20) teke aastatel 2012 -2016, tonnides

Olmejäätmete teke on viimastel aastatel vähenenud. Tekke vähendamise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete koguse vähendamine. Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindusettevõtete lähedusest ning kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

4.5 Segaolemejäätmed

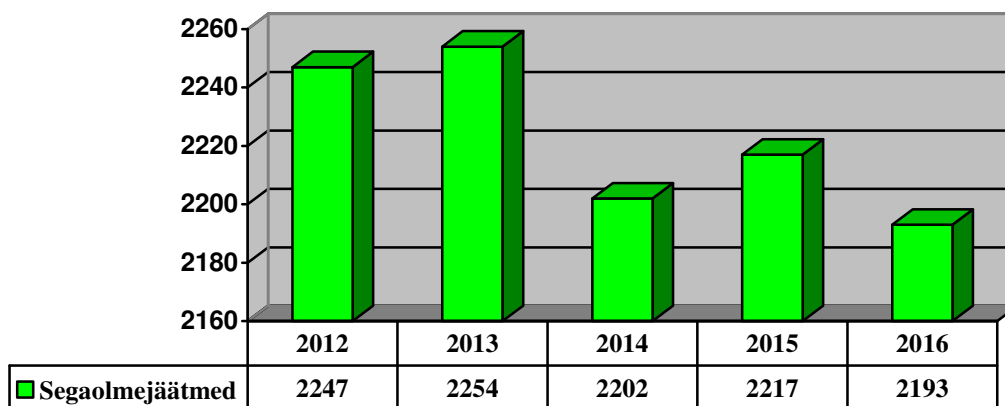
Segaolemejäätmete (20 03 01) kogumine ja vedu on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud ning kõik Paide linna jäätmevaldajad peavad olema kogumissüsteemiga liidetud.

Segaolmejäätmete kogumisega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüübi, materjali, suuruse, paiknemise, tühjendussageduse ja ühiste kogumismahutite kasutamise sätestab Paide linna jäätmehoolduseeskiri.

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolmejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,59 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS) andmetel tekkis 2016.a Paide linna haldusterritooriumil 2193 tonni segaolmejäätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta 201 kg/a.

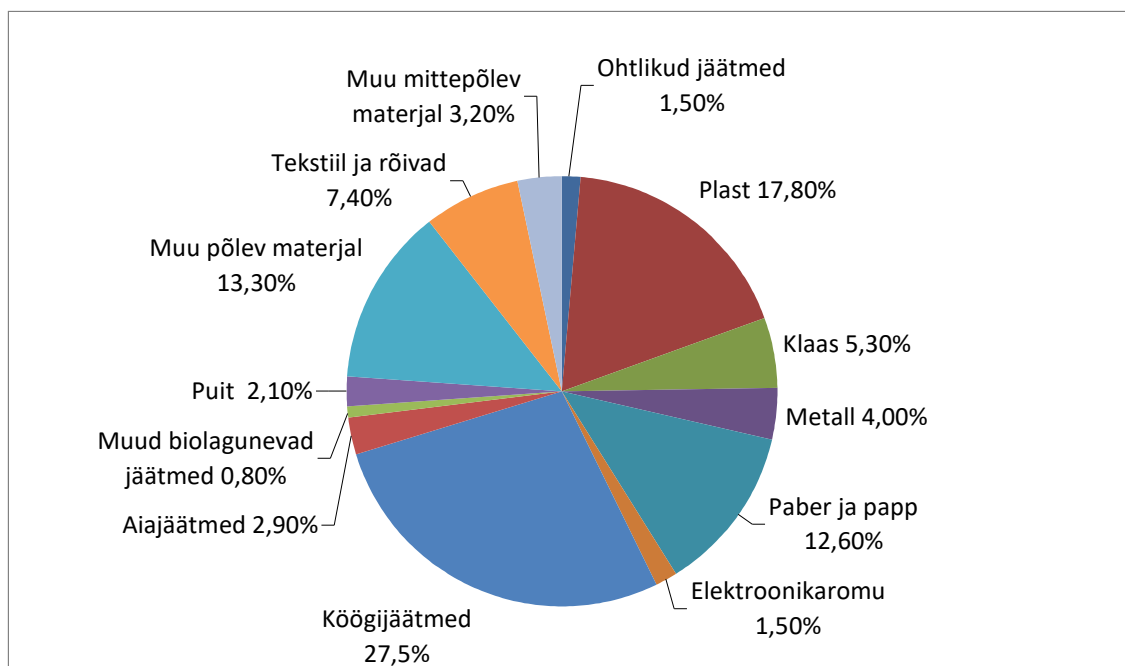
Joonis 3 Paide linnas segaolmejäätmete teke aastatel 2012 -2016, tonnides

Viimastel aastatel on segaolmejäätmete teke vähenenud, millele on kaasa aidanud jäätmete tõhusam sorteerimine ja liigiti kogumine.

4.5.1 Segaolmejäätmete koostis

Olmejäätmete liigiti kogumise edasisel kavandamisel on oluline teada segaolmejäätmete liigilist koostist. Prügilasse ladestatud segaolmejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolmejäätmete sortimisuuring viidi läbi üle-eestiliselt 2012-2013. aastal. Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2007-2008. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete ainelist koostist (joonis 4). Segaolmejäätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna erinevaid linnaosi, väikelinna kui ka maapiirkonda. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinnas Lasnamäe, Kesklinna ja Nõmme linnaosas, väikelinna piirkondadest Pärnu ja Jõhvi linnas ning maapiirkondadest Järvamaal.

Joonis 4 Järvamaa keskmine segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2012-2013)

Tabel 4. Paide linnas tekkivate segaolmejäätmete hinnanguline koostis massiprotsentides, aastal 2016, lähtuvalt SEI uuringust 2012-2013

Jäätmeliik	Massi	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jätmed	31,2	684,5
Paber, papp, kartong	12,6	276,4
Klaas	5,3	116,3
Metall	4,0	87,9
Plast	17,8	391,0
Puit	2,1	46,1
Elektroonikaromu	1,5	32,9
Muu põlev materjal	13,3	291,8
Tekstiil	7,4	162,4
Ohtlikud jätmed	1,5	33,0
Muu mittepõlev materjal	3,2	70,2
KOKKU:	100	2193

Segaolmejäätmete koostise arvutuslik analüüs näitab, et segaolmejäätmetena antakse üle 29% pakendijätmeid ja 13% vanapaberit, mille liigiti kogumise võrgustik on kõige tihedam võrreldes muude taaskasutatavate jäätmetega. Biojätmeid (köögi- ja haljastusjätmeid) sisaldub segaolmejäätmetes peaaegu üks kolmandik. Seni on olnud biolagunevate jätmete liigiti kogumine olnud vabatahtlik. 3% segaolmejäätmetest moodustavad ohtlikud jätmed ja elektroonikaromu, mille viskamise olmejäätmete konteinerisse on keelatud.

4.6 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas. Olmejäätmete koostisesse kuuluvatest jäätmeliikidest on liigiti kogumisse kõige laialdasemalt haaratud pakendijäätmed, mille käitlemine põhineb taaskasutusorganisatsioonide korraldatud pakendijäätmete kogumisvõrgustikul. Eestis tegutseb kokku neli akrediteeritud tootjavastutusorganisatsiooni. Neist kolm (OÜ Eesti Pakendiringlus, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon) tegelevad tagatisrahata pakendite ning üks (OÜ Eesti Pandipakend) tagatisrahaga ehk pandipakendite kogumise ja taaskasutamise korraldamisega.

Pakendiseaduse kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril, olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril, vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendite avalikke kogumispunkte on Paide linna territooriumil 01. jaanuari 2018.a seisuga 26 ja küladesse on paigutatud 16 pakendikonteinerit. Pandipakendit on võimalik viia taaraautomaatidesse ja avalikesse pakendikonteineritesse. Samuti on võimalik pakendijäätmeid viia Paide jäätmejaama ja Tarbja keskkonnajaama. Paide linnal on sõlmitud lepingud kõigi kolme taaskasutusorganisatsiooniga.

Paide linna territooriumile paigaldatud segapakendi konteinerid jaotuvad 01. jaanuari 2018.a seisuga taaskasutusorganisatsioonide vahel alljärgnevalt:

Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ 8 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit ja 1 x 0,8 m³ segapakendi konteiner;

MTÜ Eesti Pakendiringlus 3 x 4,5 m³ segapakendi konteinerit;

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon 7 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit ja 5 x 1,1m³ segapakendi konteinerit.

Paide küladesse paigaldatud segapakendi konteinerid jaotuvad 01. jaanuari 2018.a seisuga taaskasutusorganisatsioonide vahel alljärgnevalt:

Eesti Taaskasutusorganisatsioon 2 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit, 3 x 1,1 m³ segapakendi konteinerit ning 3 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit.

MTÜ MTÜ Eesti Pakendiringlus 5 x 1,5 m³ segapakendi konteinerit; 2 x 2,5 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 3 m³ konteiner ning 3 x 4,5 m³ segapakendi konteinerit.

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon 3 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit, 1 x 1,5 m³ segapakendi konteiner ning 3 x 2,5 m³ segapakendikonteinerit.

Olemasolev pakendite kogumise konteinerpargi paiknemise tihedus on käesoleval hetkel piisav linnarahva vajaduste katmiseks. Avalike pakendikonteinerite paigutamisel on oluline, et need jääksid elanike liikumisteedele. Konteinerid on paigaldatud kortermajade ja kaupluste juurde ning muude avalikult kasutatavate hoonete (raamatukogu, kultuurimaja jms.) platsidele.

2016. aastal koguti Paide linnas ja külades liigiti pakendeid ja pakendijäätmeid (jäätmekoodidega 15 01 01 kuni 15 01 07) kokku 778 tonni. Vastavalt sortimisuuringule on Eestis pakendijäätmete osakaal segaolmejäätmetes keskmiselt 28,5 massi%.

Tuginedes Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ tulemustele ja jäätmearuandluses esitatud liigiti kogutud pakendijäätmete kogustele, võib välja arvutada pakendijäätmete hinnangulise kogutekke. Nii võib öelda, et Paides tekkis 2016. aastal kokku ligikaudu **1375 tonni pakendijäätmeid**.

Tabel 5. Paide linnas ja külades tekkinud pakendijäätmete osakaalud ja kogused (2016).

Jäätmeliik	Segaolmejäätmetes sisalduvad pakendijäätmed (sortimisuuring 2012-2013)		Liigiti kogutud pakendijäätmed (JATS)	Arvutuslik pakendijäätmete teke kokku (tonnides)
	%	T		
Plastpakend	13,5	296,1	92,3	388,4
Klaaspakend	5,0	109,6	39,4	149,0
Metallpakend	3,5	76,7	29,1	105,8
Paber- ja kartongpakend	5,6	122,8	328,5	451,3
Puitpakend	-	-	20,3	20,3
Segapakend	-	-	259,7	259,7
Kokku	27,6	605,2	769,3	1374,5

Arvutusliku kogutekke järgi võib väita, et Paide linnas tervikuna ca 56% tekkivatest pakendijäätmetest kogutakse liigiti. Riiklik strateegiline eesmärk näeb ette, et aastaks 2020 tuleb saavutada pakendijäätmete ringlusessevõtu osakaal 60%-ni pakendijäätmete kogumassist.

Väätsa prügila ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ pakuvad alates 2017.a sügisest Paide linna elanikele pakendikotiteenus, mis on mõeldud eramaja omanikele, kellele loodi alternatiiv linnas avalike kollaste pakendikonteinerite otsimisele. Teenus on kliendile vabatahtlik ja tasuta, jäätmete transpordi ja käitlemise kulud kannab tootjavastutusorganisatsioon.

Pakendikotiteenus tähendab sisuliselt seda, et kord kuus viib prügivedaja kokkulepitud päeval ära täis pakendijäätmete koti ning paneb selle asemele tühja 150 liitrise kollase kilekoti. Pakendikottide eesmärk on suunata võimalikult palju pakendeid taaskasutusse ning muuta prügilate tööd lihtsamaks, lisaks täituvad sellega majaomanike segaolmejäätmete konteinerid aeglasemalt. 01. jaanuariks 2018.a oli teenusega liitunud 19 kodumajapidamist.

Pakendite tekkekohas kogumine pakendikotiteenusena eramajadele ning pakendikonteineri teenusena kortermajadele ja asutustele võiks olla üks arengusuundadest pakendijäätmete liigiti kogumise efektiivsuse suurendamisel. Pakendikotiga väravast või pakendikonteineriga hoovist pakendite kogumine on oluliselt mugavam kui avaliku pakendipunkti kasutamine ja sellisel moel on taaskasutusorganisatsioonidel võimalik koguda paremini sorteeritud ja puhtamaid pakendijäätmeid. Tekkekohal kogumisega välditakse avalike pakendikonteineritega kaasnevat risustamist.

Pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutuse määra on võimalik suurendada juba juurdunud pakendite eraldi kogumist veelgi edendades. Seetõttu on oluline muuta pakendite eraldi kogumine elanikkonnale mugavamaks ja teha intensiivsemat teavitustööd. Mugavust loob nii pakendikotiteenus kui ka konteinerite lähedus pakendijäätmete tekkekohale. Pakendite viimine vastavasse konteinerisse ei tohi olla ebameeldiv toiming (prügi vedeleb ümbruses, konteinerid on ületäitunud, pole töökorras või on määrdund ja haisevad). Avalikud pakendikonteinerid peaksid asuma seal, kus jäätmevaldajad nagunii käivad – eelkõige kaupluste vahetus läheduses ja suuremate kortermajade juures, hajaasustusega piirkondades ka suuremates külades.

4.7 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastujäätmed.

SEI (2012-2013) läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 31,8%. Sealjuures enamuse moodustasid köögijäätmed 26,9%, järgnesid aiapäätmed 3,8% ja muud biojäätmed 1,1%.

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Vanapaberit ja kartongi võetakse Paide linnas vastu 28 kogumispunktis ning külades 6 kogumispunktis.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse andmetel koguti Paide linnas 2016. a. liigiti ja suunati taaskasutusse 139,5 tonni vanapaberit ja pappi. Lisades sellele juurde segaolmejäätmetes sisalduva paberi ja papi koguse võib eeldada, et Paide linnas tervikuna tekkis kokku ligikaudu

416 tonni vanapaberit ja pappi. Kogutekke kogusele lisandub juurde ka kodumajapidamises kütteks kasutatava vanapaberi ja papi osa, kuid mille kogust ei ole võimalik määrata. **Vanapaberi liigiti kogumise efektiivsus on 33,5%.**

Selleks, et suurendada vanapaberi liigiti kogumise efektiivsust, tuleks muuhulgas:

- tõsta inimeste teadlikkust kampaaniate jmt abil,
- hõlmata vanapaber korraldatud jäätmeveoga,
- muuta vanapaberi üleandmine elanikele mugavamaks, võimaldades näiteks eramajade elanikele vanapaberi kogumiskoti teenust,
- soodustada vanapaberi äraandmist võrreldes segaolmejäätmetega veohinna kaudu.

Olulise osa olmejäätmetes sisalduvatest biolagunevatest jäätmetest moodustavad **biojäätmed**, milleks on aia- ja haljastusjäätmed (nt muru niitmise ja rohimise jäägid, puuoksad, lehed, lilled, maha kukkunud puuviljad jms), samuti kodumajapidamistest, toitlustus- ja kaubandusettevõtetest pärinevad toidu- ja köögijäätmed ning samalaadsed toiduainetetööstuse jäätmed.

Biolagunevate jäätmete kogumine toimub peamiselt Paide linnas, külades eraldi kogumist pole toimunud. Maapiirkondades oma kinnistul kompostitud biojäätmete kogused ametlikes andmetes ei kajastu. Biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid (jäätmekood 20 01 08) on eraldi kogutud 2016. aastal 192,4 tonni ning aia- ja haljastusjäätmeid (jäätmekood 20 02 01) 101,9 tonni. Kui lisada need liigiti kogutud biojäätmete kogused segaolmejäätmetes sisalduvale biojäätmete kogusele, oli 2016. aastal Paide linnas tekkiv hinnanguline **biojäätmete kogus ligikaudu 979 tonni. Seega on biojäätmete liigiti kogumise efektiivsus 30%.**

Koduaedades tekkivate haljastusjäätmete koguste vähendamiseks propageeritakse nende kohapealset kompostimist. Kompostimise puhul teavitatakse elanikke sellega kaasnevatest nõuetest ja propageeritakse kompostrite kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise.

Aia- ja haljastusjäätmeid saavad eraisikud viia Paide linna jäätmejaama. Haljastuse puidujäätmed on võimalik üle anda Paide linnas Ruubassaare tee 8. Linna haljasaladelt tulevad haljastusjäätmed viiakse jäätmejaama taga olevale vaheladestusplatsile ja AS Paide Vesi AS kompostiväljakule.

Biolagunevate toidujäätmete eraldi kogumist alustati 2007. aasta suvest. 2018.a 01. veebruari seisuga oli Paide linna paigaldatud 94 konteinerit biolagunevate jäätmete kogumiseks, kogumissüsteemiga on liitunud kokku 67 korteriühistut ja 13 ettevõtet. Vastavalt Paide linna jäätmehoolduseeskirja § 7 lõikele 2 on alates kaheteistkümnelt korteriga kortermajade puhul biolagunevate köögijäätmete eraldi kogumine kohustuslik. Biolagunevaid jäätmeid kogutakse korteriühistute ja ettevõtete territooriumil peamiselt 140 liitrite konteineritega. Orgaanilised köögijäätmed transporditakse pärast kokkukogumist otse käitluskohta, Väätša prügila kompostimisväljakule.

Selleks, et saavutada jäätmete liigiti kogumise sihtarvu, tuleb arendada biojätmete kogumise- ja taaskasutamise võimekust, rakendades vastavaid biolagunevate jäätmete käitlemise meetodeid ja tehnoloogiaid.

Kompostimise arendamiseks on oluline:

- olemasolevate kompostimisväljakute kasutamise suurendamine ja vajadusel uute kompostimisväljakute rajamine,
- haljastusjäätmete äraandmise võimaluse loomine Roosna-Alliku keskkonnajaama,
- köögi- ja sööklajajäätmete äraandmise soodustamine võrreldes segaolmejäätmetega (näiteks veohinna kaudu),
- koduse kompostimise propageerimine,
- tugevam järelevalve jäätmehoolduseeskirja täitmise üle, kus biojätmete mahuti kasutamine on kohustuslik.

Reoveesete

Paide uus reoveepuhasti alustas tööd 15.08.2014.aastal. Objekti maksumuseks kujunes ligi 7,92 miljonit eurot. Tööde tellija oli AS Paide Vesi, projekteerijateks OÜ Aqua Consult Baltic ja Eesti Veeprojekt OÜ. AS Paide Vesi poolt transporditakse puhastisse ka Järvamaa kuue valla reoveepuhastite jääkmuda, mis saab Paide puhastis ja reoveepuhasti kompostimisväljakul lõpptöötluse.

4.8 Tekstiil ja rõivad

Rõiva- ja tekstiilijäätmeid (jäätmekoodid 20 01 10 ja 20 01 11) on 2016. aastal liigiti kogutud 20,1 tonni. Vastavalt sortimisuuringule moodustavad rõiva- ja tekstiilijäätmed Eestis keskmiselt 5,1% segaolmejäätmetest. Arvutuslikult anti koos segaolmejäätmetega rõiva- ja tekstiilijäätmeid üle 131,9 tonni. Rõiva- ja tekstiilijäätmete liigiti kogumise efektiivsus on 15%.

Liigiti kogutud rõiva- ja tekstiilijäätmeid saab ära anda Paide jäätmejaamas. Rõivaste korduskasutus on levinud tegevus ja neid andmeid ei ole võimalik kajastada ametlikus statistikas. Kasutuskõlblikke riideid võetakse vastu Uuskasutuskeskuses, kes tegeleb neile annetatud asjade (riided, mööbel, nõud jpm) korduskasutusse ja kasutatud asjale uue väärtuse ja kasutuseesmärgi andmisega.

4.9 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlike jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlike pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega

sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Paide linnas võetakse kodumajapidamistest pärinevaid ohtlikke jäätmeid vastu Paide jäätmejaamas ning Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu küla keskkonnajaamades. Samuti saab ohtlikke jäätmeid ära anda kogumisringide käigus.

2016. aastal koguti Paide linnas kokku 508,2 tonni ohtlikke jäätmeid. Kõige suurema osa ohtlike jäätmete tekkest moodustab **asbestijäätmed**. 2016.aastal moodustasid asbestijäätmed ligikaudu 29% kogu ohtlike jäätmete tekkest. Asbesti sisaldavad jäätmed tekivad ehitiste lammutamise käigus tekkiva ehitusprahi osana, mis sisaldab ka asbesti (eterniiti). Lisades liigiti kogutud ohtlike jäätmete kogusele segaolmejäätmetes sisalduva ohtlike jäätmete koguse võib eeldada, et Paide linnas tekkis 2016. aastal ligikaudu **541 tonni ohtlikke jäätmeid**.

2017. aastal koguti kodumajapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid Paide jäätmejaama kaudu 14,46 tonni ning ohtlike jäätmete kogumisringide kaudu 1,09 tonni.

Ettevõtjad peavad ise korraldama ohtlike jäätmete kogumiseks mõeldud kogumismahutite paigaldamise. Ettevõtted peavad ise oma ohtlikud jäätmed üle andma vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale vastuvõtjale.

Ohtlike jäätmete alla kuuluvad ka vanaõli jäätmed. Vanaõli on mineraalne või sünteetiline määrdeaine või tööstusõli, eelkõige sise põlemismootorites kasutatud õli ja käigukastiõli, määrdeõli, turbiiniõli ning hüdraulikaõli, mis ei sobi enam algselt ette nähtud kasutuseks. Sarnaselt muude ohtlike jäätmetega võetakse elanikelt vanaõli vastu jäätmejaamas, keskkonnajaamades ning ohtlike jäätmete kogumisringi käigus. Vanaõli käitlemisega tegelevad kõik peamised ohtlike jäätmete käitlejad. Jäätmevaldaja, kes vanaõli ei taaskasuta ega kõrvalda, on kohustatud selle üle andma kompleksluba või jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale isikule.

Tabel 6. Paide linnas vanaõli jäätmete teke ja käitlemine aastatel 2013-2016, tonni/aastas¹

Aasta	Kogu teke (sh kogutud)	Transporditud sisse	Transporditud välja
2013	52,35	0	53,51
2014	35,50	1,97	34,50
2015	13,99	0	16,76
2016	25,40	0	25,11

Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

¹ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitluslitsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

4.10 Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjäätmetena ei käsitleta romuautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid.

Tabel 7. Paide linnas suurjäätmete teke aastatel 2013-2016, tonni/aastas²

Jäätmeliik	Jäätmekood	2013	2014	2015	2016
Suurjäätmed	20 03 07	51,62	60,42	80,71	68,40

Vastavalt jäätmeseadusele peab suurjäätmete kogumiskoht asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 km kaugusel. Nõutud kogumisvõrgustik on Paide linnas tervikuna tagatud viie kogumiskoha kaudu. Suurjäätmeid kogutakse Paide jäätmejaamas, Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaamades.

4.11 Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdnud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodet on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;
- 3) rehvid;
- 4) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
- 5) põllumajandusplast.

² Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Tabel 8. Paide linna probleemtoodete teke aastatel 2013-2016, kogus tonni/aastas³

Jäätmeliik	Jäätmekood	2013	2014	2015	2016
Pliiakud	16 06 01*	25,86	39,4	30,6	37,43
Patareid ja akud	20 01 33*	0,77	0,68	0,57	0,64
Vanarehvid	16 01 03	75,2	87,3	55,6	49,36
Romusõidukid	16 01 04*	202,8	213,5	212,9	110,19
Elektri- ja elektroonikaseadmed	20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	40,5	56,08	55,7	56,28
Plastijäätmed	02 01 04	35,2	50,58	49,72	7,07
KOKKU		380,3	447,5	405,1	260,97

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda Paide jäätmejaamas, Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaama ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootjavastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegerida jäätmekäitlejatele.

Romusõiduk on ohtlik jääde, mida tohib käidelda ainult ohtlike jäätmete käitlemise õigust omav ettevõtja. Romusõiduki käitluskoha (kogumiskoht, lammutuskoda) tegevus peab vastama kõikidele seadusega sätestatud nõuetele. Romusõidukite kogumine ja tootjale tagastamine tuleb tootjal korraldada selliselt, et romusõiduki omanikule oleks romusõidukist loobumine võimalikult mugav ning romusõiduki kogumiskohta üleandmine võimalik vähemalt tema elukohajärgse maakonna piires. Romusõidukeid võetakse vastu autolammutustes ja ka Paide jäätmejaamas AS Kuusakoski teenindusplatsil.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Rehviringlus loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu rehviiduga anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine

³ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Sõiduauto rehve võetakse vastu ka Paide jäätmejaamas.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

Elektri- ja elektroonikaseadmeid koguvad ja käitlevad peamiselt kaks tootjavastutusorganisatsiooni: Mittetulundusühing Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ja Mittetulundusühing Eesti Elektroonikaromu. Lambijäätmeid kogub ja käitleb Ekogaisma Eesti OÜ.

Elektri- ja elektroonikajäätmeid saab tasuta üle anda uue toote ostmisel kauplusesse või ära anda Paide jäätmejaamas, Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaamas.

Põllumajandusplast

Põllumajandusplasti (jäätmekood 02 01 04) koguti 2016.a 7,07 tonni. Põllumajandusplasti kogutakse peamiselt otse ettevõtete juurest.

Tootja on kohustatud põllumajandusplasti jäätmed piiramata koguses tasuta tagasi võtma:

- 1) põllumajandusplasti kasutajalt;
- 2) kohalikult omavalitsuselt;
- 3) kohaliku omavalitsuse jäätmejaama lepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt.

Põllumajandusplasti liigiti kogumise edendamiseks tuleb teostada järelevalvet tootjatele pandud kohustuste täitmise üle ja teavitada regulaarselt põllumajandusplasti kasutajaid põllumajandusplasti tasuta äraandmise võimalustest.

4.12 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjäätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Ehitusjäätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jäätmete nõuetekohase käitlemise kohta. Ehitusjäätmete käitlust reguleerib Paide linna jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjäätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale.

Tabel 9. Paide linna ehitus- ja lammutusjäätmete teke aastatel 2013-2016, kogus tonni/aastas⁴

Jäätmeliik	Jäätme- kood	2013	2014	2015	2016
Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	17 01	1251,8	581,3	866,5	3462,2
Puit, klaas ja plast	17 02	1154,0	252,6	754,0	712,8

⁴ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Metallid	17 04	2327,3	1894,0	1392,7	1395,1
Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	17 05	252,8	288,8	3244,2	264,8
Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06	128,2	100,6	260,0	148,6
Muu ehitus- lammutussegapraht	17 09	371,9	521,9	514,8	525,2
KOKKU		5486,0	3639,2	7032,2	6508,7

Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jäätmete teket vältida või koguseid vähendada. Ettevõtte eesmärgiks peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjäätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjäätmete hulgast materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmed tuleb otse üle anda ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi omavale ettevõttele.

Metallijäätmed

Metallijäätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahi jaotises olevatel jäätmetel koodiga 17 04. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele ning Paide linna jäätmejaamas ja kõigis Paide linna keskkonnajaamades.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavat jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba omavas jäätmekäitluskohas.

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele.

Puidujäätmeid võetakse vastu Paide linna jäätmejaamas ning Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaamas.

5 ANDMEID MINEVIKUS SAASTUNUD JÄÄTMEKÕRVALDAMISKOHTADE NING NENDE KORRASTAMISEKS VÕETAVATE MEETMETE KOHTA

5.1 Jääkreostusobjektid

Jääkreostusobjektidest asuvad Paide linna territooriumil Sillaotsa endine Teedevalitsuse asfaltbetoontehas, kus on teostatud reostuse likvideerimistöid, kuid naftasaadused on ohustanud eelkõige põhjavett, mis on muutunud joogikõlbmatuks ning Viisu külas eramaal paiknev endise kaltamaja masuudihoidla.

5.2 Suletud prügilad

Paide linna prügila, aadressil Ruubassaare tee 13, suleti jäätmete ladestamiseks 01.märtsil 2001.aastal. Prügila korrastamiseks koostati AS Maves poolt prügila uuring ning AS Kobras poolt eelprojekt „Paide prügila katmine“. Paide prügila katmistöid teostati 2001–2003.aastal. Töid teostas AS Turgel Grupp. Prügila seirevõrgustiku moodustavad 3 puurkaevu põhjavee seire teostamiseks, prügila piirdekraav koos kahe settetiigiga nõrgvee ning Pärnu jõgi ja peakraavid pinnavee seireks. Samuti on prügilas kaks gaasiväljutusava. Regulaarset seiret teostatakse Paide Linnavalitsuse poolt alates 2004.a. Suletud prügila ladestusalale istutati kuuseistikud 2004.a., millest tänaseks on üles kasvanud korralik kuuse noorendik, seetõttu täiendavaid meetmeid suletud prügila täiendamaks korrastamiseks ei ole vajalik kasutusele võtta. Tuleviku perspektiivis on planeeritud suletud prügila alale rajada suusa- ja matkarajad. Roosna-Alliku ja Viisu prügila on suletud korrastuskavade järgi aastatel 2005-2006. Pärast prügilate sulemist on teostatud põhjavee seiret aastatel 2008-2010 ning veevõtu proovid on olnud korras. Prügilate maa-alad on kattunud tiheda rohttaimestikuga. Jäätmete ladestamist endistele prügilatele ei ole täheldatud, seetõttu täiendavaid meetmeid suletud prügila täiendamaks korrastamiseks ei ole vajalik kasutusele võtta. Võõbu, Pikaküla ja Sargvere prügila on suletud, kaetud ja täis istutatud. Jäätmete ladestamist endistele prügilatele ei ole täheldatud.

6 HINNANG JÄÄTMEVOOGU ARENGULE TULEVIKUS

Peamised jäätmeteket mõjutavad tegurid on üldine majanduslik olukord ning rahvaarvu muutus. Reeglina suureneb olmejäätmete teke koos elanikkonna majandusliku seisundi paranemisega ning elanikkonna pideva vähenemisega kaasneb ka jäätmetekke vähenemine.

Olmejäätmete tekke osas on eesmärgiks vähendada jäätmetekke seost majanduskasvuga nii, et aastaks 2020 oleks võimalik olmejäätmete aastane tekkekogus stabiliseerida sõltumata prognoositud majanduskasvust. Riigi jäätmekavas 2014–2020 prognoositakse, et jätkub mõõdukas majanduskasv (SKP keskmiselt 3% aastas) ning olmejäätmete tekke iga-aastane kasvuprotsent kuni aastani 2020 peab jääma alla ½ SKP kasvuprotsendist.

Viimasel viiel aastal on stabiilse majanduskasvu tingimustes jäänud jäätmete teke siiski suhteliselt samale tasemele, keskmiselt 0,25% aastas. Lähtudes Paide linna jäätmetekke senisest dünaamikast, võib prognoosida, et mõõduka, kuid stabiilse majanduskasvu tingimustes jääb Paide linna jäätmete teke aastani 2023 umbkaudu samale tasemele.

Segaolmejäätmete teke väheneb tulevikus jäätmete liigiti kogumise arvelt, milleks annavad tõiuke pakendiseaduse ja jäätmeseaduse muudatused. Vanapaberi, biojäätmete, pakendijäätmete jt liigiti kogutavate jäätmete kogused samavõrra eeldatavasti suurenevad.

Teisalt suureneb segaolmejäätmete teke seetõttu, et suurem osa jäätmevaldajatest liidetakse korraldatud jäätmeveoga. Seeläbi peaks vähenema jäätmete ebaseaduslik põletamine, matmine, metsa viimine jmt.

Teiste jäätmeteliikide (ehitus- ja lammutusjäätmete, erinevate tootmisjäätmete) teke on olemasolevate ettevõtete võimekusest püsima jääda ja tegevust laiendada ning soodsate tingimuste olemasolust uute ettevõtete tekkimiseks omavalitsustes.

7 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleks arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- otsest vältimist – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine
- korduskasutust – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- korduskasutuseks ettevalmistamist –remontimine, ümberdisainimine, kontrollimine jne

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus jne.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) on omakorda võtmeroll **kohalikel omavalitsustel**. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Jäätmetekke vältimisele aitab olulisel määral kaasa **teadlikkuse tõstmine**, mis on suunatud nii omavalitsustele, ettevõtetele kui ka tarbijatele/elanikkonnale teadlikkuse ja teadmiste suurendamiseks.

Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua jäätmejaamas ja keskkonnajaamades tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

8 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE

8.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega.

Jäätmealase teavitustööga tuleb jätkata ka järgneval perioodil. Eelkõige tuleb koostöös asjassepuutuvate organisatsioonidega tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutuse ja teiste jäätmetekke vältimise võimaluste tutvustamisele.

Elanike üldise keskkonnateadlikkuse tõstmise ja informeerimise võimalused:

- info levitamine meedias, ajalehes, internetis, kauplustes, linna avalikes teabepunktides, raamatukogudes, õppeasutustes, infovoldikute jagamine elanike postkastidesse jm;
- info andmine jäätmemajanduses toimunud muutuste kohta ning elanike ergutamine jäätmeid liigiti koguma;
- teavitustöö infopäevade, jäätmekäitlus- ja heakorrakampaaniate toimumise ajal;
- selgitus- ja kasvatustöö korraldamine lasteaedades ja koolides – vastavasisulised õppetunnid, mängud, konkursid;
- säästvate tarbimisharjumuste propageerimine.
- liigiti kogutavate jäätmete käitlemise nõuete ja nende üleandmisvõimaluste tutvustamine.

8.2 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Linnavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb Linnavalitsusel teiste järelevalvet teostavate asutustega koostööd tõhustada.

Järelevalve tõhustamiseks on vaja panustada vastavate ametnike koolitamisega, kelle ülesandeks on jäätmehoolduseeskirja ja riikliku järelevalve teostamine, soetada järelevalveks vajalikke vahendeid (valvekaamerad, GPS-iga seadmed jne) ja viia järelevalvet läbi süsteemselt (nt vastava kava kohaselt). Järelevalveteostamine aitab ennetada mitmete probleemide väljakujunemist ja seeläbi ka omavalitsuse rahalisi vahendeid kokku hoida. Võttes arvesse, et omavalitsuse teatud järelevalve ülesanded kattuvad Keskkonnainspektsiooni ülesannetega, on otstarbekas teha aeg-ajalt inspektsiooniga koostööd.

9 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE

Jäätmehoolduse arendamisel on kolm põhieesmärki, milleks on jäätmehoolduse süsteemi korrastamine, infrastruktuuri arendamine ja haldamine ning järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine. Peamiseks rahalised kulutused on seotud infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevase haldamiskuludega.

Jäätmeseadusega on sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelehoolduskulud ning jäätmete veo ja veo ettevalmistamisega seotud kulud.

Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija. Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamise ja haldamise käigus tuleb ellu viia järgnevaid tegevusi:

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustikku tihendamise. Alates 01. jaanuarist 2015 hakkas kehtima pakendiseaduse muudatus, mille kohaselt peavad tegevusluba omavad taaskasutusorganisatsioonid muutma pakendijäätmete kogumist selliselt, et iga taaskasutusorganisatsioon on kohustatud paigaldama avalikkusele mõeldud pakendikonteinerid iga pakendiliigi kohta eraldi. Igas kogumiskohas peab olema tagatud kõikide pakendimaterjalide liikide st klaaspakendi, plastpakendi, paber- ja kartongpakendi, metallpakendi, puitpakendi ja muud pakendi kogumine. Kogumisvõrgustiku paigaldamist rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid.
- Jäätmekavaga planeeritud tegevuste osas üheks olulisemaks on jäätmejaama ja keskkonnajaamade haldamise jätkamine ja seal liigiti kogumise arendamine. Jäätmejaama ja nelja keskkonnajaama aastane haldustasu on ligikaudu 41 050 eurot.
- Jäätmejaamas ja keskkonnajaamades tuleb jätkata kodumajapidamises liigiti kogutud ohtlike jäätmete vastuvõtmine. Kodumajapidamises kogutud ohtlike jäätmete üleandmine on olnud üldjuhul elanikule tasuta. Ohtlike jäätmete käitluskulud on ca 12 500 eurot aastas.

- Jäätmejaamas ja keskkonnajaamades tuleb jätkata kasutatud mööbli vastuvõtmist. Kodumajapidamises kogutud suurjätmete äraandmine jaamades on olnud elanikule tasuta. Suurjätmete käitluskulud jaamades on ca 9500 eurot aastas.
- Jäätmejaamas tuleb jätkata biolagunevate jätmete vastuvõtmist elanikkonnalt. Kodumajapidamises kogutud biolagunevate aia- ja haljastujätmete äraandmine Paide jäätmejaamas on olnud elanikule tasuta. Biolagunevate jätmete käitluskulude hulka lisanduvad ka linna haljasaladelt kogutavad haljastujätmed. Biolagunevate jätmete käitluskulud on ca 5000 eurot aastas.
- Aia- ja haljastujätmete liigiti kogumise laiendamiseks tuleb Roosna-Alliku keskkonnajaama soetada kogumiskonteiner, mille hinnanguline maksumuus on ca 3000.- eurot.
- Võimaluse korral tuleb jätkata ohtlike jätmete kogumisringide korraldamist külades. Ohtlike jätmete kogumisringide käitluskulud on ca 1300 eurot aastas.
- Vanapaberi ja kartongi liigiti kogumiseks ja sortimise arendamiseks tekkekojal on linn toetanud nende jätmete käitluskulusid. Vanapaberi kogumissüsteemi tagamiseks kulub igal aastal ca 7000 eurot.
- Jäätmejaamas ja keskkonnajaamades tuleb jätkata muude liigiti kogutavate jätmete (pakendid, elektroonika, vanarehvid) vastuvõtmist, mille kogumist rahastavad taaskasutus- ja tootjavastutusorganisatsioonid.
- Liigiti kogutavate jätmete puhul tuleb jätkata plasti, metalli, klaasi, tekstiili ja ehitusjätmete liigiti kogumist. Antud jätmete kogumise puhul on kõige otstarbekam need jätmed kokku koguda jäätmejaamas ning võimaluse korral keskkonnajaamades.
- Olemasolevate jäätmerajatiste täiendavate investeeringute raames tuleb Roosna-Alliku keskkonnajaamale paigaldada uus piirdeaed, mille hinnanguline maksumuus on ca 7000 eurot.

Seoses Iru jäätmepeletustehase tööle hakkamisega 2013. aastal on saastetasu laekumine omavalitsustele 2014. aastal hüppeliselt vähenenud. Jätmete energiakasutuse (põletamise) näol on tegemist jätmete taaskasutamisega ja sellisel juhul saastetasu ei maksta. Jätmete vastuvõtutasu Iru jäätmepeletustehases on madalam kui prügilates, mistõttu eelistavad jäätmekäitlejad jätmete viimist Irusse.

Paide linna jäätmehoolduse arendamine toimub Paide linna eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest. Tabelis 10 toodud kulutused jäätmehooldusele sisaldavad ostetud teenuseid: olmejätmete vedu, ohtlike jätmete kogumine, paberi- ja papijätmete kogumise osaline finantseerimine, liigiti kogutavate jätmete transport ja käitlemine ning jäätmejaama haldamine.

Tabel 10. Paide linna kulutused ja investeeringud 2012-2016. aastatel.

Aasta	Laekunud saastetasu eur	Kulutused/investeeringud jäätmehooldusele eur
2012	13 268	65 351
2013	599	65 940
2014	780	63 141
2015	451	77 784

2016	174	101 869
KOKKU	15 272	374 085

Linnale laekunud saastetasu ei ole katnud iga-aastaseid kulutusi ja investeeringuid jäätmekäitlusele ning linnal tuleb leida täiendavaid rahalisi vahendeid linna eelarvest.

Vastavalt riigieelarve võimalustele antakse alates 2017. aastast kohaliku omavalitsuse üksusele toetust jäätmehoolduse arendamise kulude osaliseks katmiseks.

Toetuse andmise aluseks võetakse aadressandmete süsteemi infosüsteemis registreeritud omavalitsuses asuvate geograafiliste aadressiobjektide arv aasta alguse seisuga:

- 1) eluruumid;
- 2) ehitisregistri andmetel elamu kasutusotstarbega hooned, milles ei asu eluruume.

Toetuse saamiseks tuleb täita mitu tingimust (JäätS § 72 lg 4). Toetust antakse juhul, kui:

- kohaliku omavalitsuse territooriumil töötab jäätmejaam või on elanikele tagatud jäätmejaama teenuse kasutamine teises kohaliku omavalitsuse üksuses;
- kohaliku omavalitsuse territooriumil on korraldatud jäätmevedu jäätmeseaduse kohaselt;
- kohalikul omavalitsusel on kehtiv jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri;
- kohalik omavalitsus on asutanud jäätmeseaduse § 711 alusel jäätmevaldajate registri.

2017. aastal riigieelarvest eraldatud toetuse suurus oli 2,9 eurot ühe geograafilise aadressiobjekti kohta, mille tulemusel oli Paide linnale eraldatava toetuse suurus 13 882 eurot, endise Paide valla toetus 3120 eurot ning endise Roosna-Alliku valla toetus 2610 eurot.

10 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Käesoleva jäätmekavaga seotud eesmärgid ning nende täitmiseks toodud tegevuste eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures oleks arvestatud ka keskkonna- ja terviseaspekte.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekava toob välja, et jäätmekäitluse edasist arengut planeerides on vajalik lähtuda eelkõige jäätmehierarhiast. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata jäätmete liigitikogumist. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

Täites jäätmekavas esitatud eesmärgid: suurendades jäätmete sortimist ja eraldikogumist, luues elanikele võimalusi eraldi kogutud jäätmete üleandmiseks ja motiveerides neid keskkonnateadlikkuse tõusu, majandusliku kasu ning järelevalve tõhustamise kaudu, väheneb ka jäätmete tekkest ja kogumisest tulenev keskkonnamõju.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (hais) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühendamisel.

Keskkonna reostamisega kaasnevad ka sotsiaalsed mõjud nagu maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt jm.

Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja korraldatud jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud linna territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskastuse ettevalmistamisele, ringlusse võtule, jäätmete energiakasutusele võtule ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

11 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID

Paide linna ja KEJHK üldiseks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajatele igapäeva elu loomulikuks osaks.

Paide linna jäätmekäitluse strateegiliseks eesmärgiks järgmisel perioodil on **jäätmetekke vältimise edendamine ja jäätmete ringlussevõtu suurendamine.**

Paide linna jäätmekava raames nimetatud strateegilise eesmärgi saavutamiseks kavandatud meetmete ja tegevuste edukal rakendamisel saavutatakse järgmised tulemused:

- Paide linnas on loodud täiendavad võimalused jäätmete korduskasutamise edendamiseks ning liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks.
- Paide linnas elanikud ja ettevõtted on teadlikud jäätmetekke vältimise ja liigiti kogumise võimalustest ning tahavad ja saavad panustada jäätmetekke vältimisse ja taaskasutuse suurendamisse.
- Linnavalitsusel on olemas piisavad ressursid ja teadmised nii jäätmekäitluse korraldamise kui järelevalve osas.

11.1 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamise võimalused koos tähtaegadega jäätmeliikide kaupa

Korraldatud jäätmeveo rakendamine

Korraldatud jäätmeveo hange tuleb läbi viia segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biojäätmete ning müügipakendijäätmete kogumiseks ja veoks. Eesmärgiks on kõikide jäätmetekkekohtade

100% liitmine korraldatud jäätmeveoga, et ennetada tekkivate jäätmete väärkäitlemist. Samas tuleb võimaldada väikeste mahutite (jäätmekottide) kasutamist ja ühiskonteinerite kasutamist. KJV-st vabastamine saab toimuda ainult põhjendatud tingimustel ja vastavalt jäätmeseadusele.

Eesmärgiks on kõikide jäätmetekkekohtade 100% liitmine korraldatud jäätmeveoga aastaks 2020 ning suunata taaskasutusse 50% tekkivate olmejäätmete kogumassist.

Pakendijäätmete kogumine

Pakendijäätmete kogumise korraldamine on taaskasutusorganisatsioonude ülesanne, kuid see ei taksita kohalikul omavalitsusel korraldada klaasi-, plasti- ja metallijäätmete kogumist korraldatud jäätmeveo raames. Optimaalne lahendus oleks klaasi-, plasti- ja metallijäätmete konteinerite olemasolu kortermajade juures, väiksemates korterelamutes ja üksikelamutes oleks alternatiiviks pakendikotiteenuse või avalike kogumispunktide kasutamine.

Eesmärk on pakendijäätmete liigiti kogumise senise osakaalu (56%) suurendamine vähemalt 60%-ni pakendijäätmete kogumassist aastaks 2020.

Vanapaberi ja kartongi kogumine

Paberi ja kartongi kogumisel on oluline tagada nende jäätmete liigiti kogumine tekkekoha lähedal ning suunata taaskasutusse. Vanapaberi ja kartongi kogumise lahendus oleks nende jäätmete liitmine korraldatud jäätmeveosse. Vanapaberi üleandmine elanikele tuleb muuta mugavamaks, võimaldades näiteks eramajade elanikele vanapaberi kogumiskotiteenust.

Eesmärk: liita vanapaberi ja kartongi kogumine korraldatud jäätmeveosse 2019. aastal.

Biojäätmete kogumine

Riigi jäätmekava näeb ette biolagunevate jäätmete osakaalu vähendamist olmejäätmetes 20 massiprotsendini aastaks 2020 ning biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist – 13 %. Selleks, et saavutada jäätmete liigiti kogumise sihtarvu, tuleb arendada biojäätmete kogumis- ja taaskasutamise võimekust, rakendades vastavaid biolagunevate jäätmete käitlemise meetodeid ja tehnoloogiaid. Biojäätmete liigiti kogumise suurendamiseks tuleks nende jäätmete kogumist korraldada tiheasustusega aladel korraldatud jäätmeveo raames. Jäätmete liigiti kogumise soodustamiseks peab liigiti kogutud jäätmete äraveo eest makstav tasu olema soodsam või peab vedu toimuma tasuta. Biojäätmete konteineri tühjenduse hind peaks olema vähemalt poole soodsam segaolmejäätmete konteineri tühjenduse hinnast. Aia- ja haljastujäätmete liigiti kogumiseks tuleb propageerida nende jäätmete tekkekohas eraldi kogumist ning kompostimist lähimal kompostiplatsil või koduaias. Biolagunevate jäätmete kogumisvõrgustiku laiendamiseks tuleks Roosna-Alliku keskkonnajaama soetada kogumiskonteiner.

Eesmärk: liita biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumine korraldatud jäätmeveosse 2019. aastal. Laiendada aia- ja haljastujäätmete liigiti kogumist Roosna-Alliku keskkonnajaama kaudu.

Muude liigiti kogutavate jäätmete kogumine

Metalli-, plasti-, klaasi-, tekstiili-, ohtlike ja suurjäätmete ning vanarehvide ja elektroonikaromude liigiti kogumise tagamiseks tuleb säilitada nende jäätmete üleandmise võimalused jäätmejaamas ja keskkonnajaamades.

Puidutööstusettevõtete puidujäätmeid tuleb koguda liigiti nende tekkekohas ning võimalusel kasutada neid materjalipõhiselt või suunata energiakasutusse. Kodumajapidamises tekkivate puidujäätmete liigiti üleandmist tuleb võimaldada jäätmejaamas ja keskkonnajaamades.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul tuleb jälgida, et neid jäätmeid taaskasutatakse maksimaalsel tasemel ning eelistatakse nende ringlussevõttu. Ehitus- ja lammutusjäätmete üleandmiseks tuleb säilitada vastuvõtmine jäätmejaamas.

Eesmärk: muude liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmise jätkamine jäätmejaamas ja keskkonnajaamades.

Tabel 11. Jäätmete liigiti kogumise arendamine tähtaegade kaupa

Jäätmekood	Jäätmeliik	Hetkeolukord, arendamine ja tähtaeg
20 03 01	Segaolmejäätmed	Kogutakse korraldatud jäätmeveo raames alates 2008. aastast. Kogumist jätkatakse korraldatud jäätmeveo raames.
20 01 01	Vanapaber ja kartong	Kogutakse liigiti avalike kogumiskonteineritega 2002. aastast. Korraldatud jäätmeveoga liitmine 2019. aastast.
15 01	Pakendid	Kogutakse liigiti avalike kogumiskonteineritega 2002. aastast ja alates 2017.a lisaks jäätmekotiteenusega. Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku laiendamine koostöös taaskasutusorganisatsioonidega.
20 01 08	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	Kogutakse liigiti alates 2007. aastast. Korraldatud jäätmeveoga liitmine 2019. aastast.
20 02 01	Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed	Kogutakse liigiti alates 2009. aastast Paide jäätmejaama kaudu. Liigiti kogumise laiendamine Roosna-Alliku keskkonnajaamas alates 2021. aastast.
20 02 02; 20 02 03	Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed	Kogutakse liigiti alates 2017. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
20 01 39	Plastid	Kogutakse liigiti alates 2009. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
20 01 40	Metallid	Kogutakse liigiti alates 2009. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
20 01 02	Klaas	Kogutakse liigiti alates 2016. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
17 02 02	Aknaklaas	Kogutakse liigiti alates 2009. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
20 01 38	Puit	Kogutakse liigiti alates 2009. aastast Paide

		jäätmejaama kaudu.
20 01 10; 20 01 11	Rõivad ja tekstiil	Kogutakse liigiti alates 2017. aastast Paide jäätmejaama kaudu.
20 03 07	Suurjäätmed	Liigiti kogumist alustati 2008. aastal keskkonnajaamade ja 2009. aastal Paide jäätmejaama kaudu.
20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	Elektri- ja elektroonikajäätmed	Liigiti kogumist alustati 2008. aastal keskkonnajaamade ja 2009. aastal Paide jäätmejaama kaudu.
*	Ohtlikud jäätmed	Liigiti kogumist alustati 1999. aastal ohtlike jäätmete kogumiskonteineri kaudu. Kogumisvõrgustikku on laiendatud 2008. aastal keskkonnajaamade ja 2009. aastal Paide jäätmejaama kaudu.

11.2 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Koostöö teiste omavalitsuste ja riigiasutustega keskkonnajärevalve tõhustamiseks.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine.
- Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide ajakohastamine.

Tegevused:

- Jäätmealaste artiklite avaldamine linnalehes ja linna kodulehel;
- jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine ja levitamine;
- projektide läbiviimine kooliõpilastele;
- elanike käitumisharjumusi ja rahulolu käsitleva uuringu tegemine;
- korraldatud jäätmeveo hangete läbiviimine segaolmejäätmete, biojäätmete, paberi ja kartongi ning müügipakendite kogumiseks ja veoks;
- jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine

11.3 Jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine

- Paide jäätmejaama ja nelja keskkonnajaama haldamine ja tegevuse arendamine.
- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku täiendamine.
- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumise edendamine.
- Suurjäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise propageerimine.
- Biolagunevate jäätmete liigiti kogumise arendamine.

- Jäätmejaamas tagada tingimused, kus inimestel oleks võimalik lisaks kasutatud ja kasutuskõlbliku mööbli, kodumasinade jm suurjätmete ära anda ka kasutatud kasutuskõlblikke rõivaid jt korduvkasutamist võimaldavaid tooteid.
- Roosna-Alliku keskkonnajaama infrastruktuuri parendamine.

Tegevused:

- Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude vastuvõtmise jätkamine Paide jäätmejaamas ning Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ja Viisu keskkonnajaamades;
- ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine külades;
- Paide jäätmejaama ja Roosna-Alliku, Sargvere, Tarbja ja Viisu keskkonnajaama haldamine;
- jäätmejaama mooduli kasutuselevõtmine jäätmejaama klientide tuvastamiseks ning üleantavate jäätmekoguste fikseerimiseks;
- avalike kogumispunktide võrgustiku optimaalse tiheduse väljaselgitamine ja taaskasutusorganisatsioonidega sõlmitud lepingute ülevaatamine;
- avalikes kogumispunktides vähemalt kolme eraldi mahuti (paber/kartong, klaas ning plast/metall) olemasolu tagamine;
- linna haljasaladelt kogutavate aia- ja haljastujätmete kompostimine;
- suurjätmete, vanarehvide jm liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmine Paide jäätmejaamas ja keskkonnajaamades;
- korduskasutamise suurendamine läbi Paide jäätmejaama ja Tarbja, Sargvere, Roosna-Alliku ning Viisu keskkonnajaama.
- Roosna-Alliku keskkonnajaama biolagunevate jäätmete kogumiseks konteineri soetamine.
- Roosna-Alliku keskkonnajaamale uue piirdeaia paigaldamine.

11.4 Ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamise propageerimine ehitustegevuses.
- Maastikupilti kahjustava ja kasutusest väljalangenud või lagunenu ehitise lammutamise ja sellest tekkinud jäätmete käitlemis, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamise ja maa-ala koristamise propageerimine.
- Eterniidijätmete liigiti kogumise propageerimine.
- Puidujätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajätmetest ehitus- ja lammutusjätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Tegevused:

- Maastikupilti kahjustavate ehitiste lammutamisele kaasaaitamine (nõustamine, vajalike lubade menetlemine jmt);
- ehitusjätmete käitluse kontrollimine;
- ehitus- ja lammutusjätmete üleandmise võimaluste säilitamine Paide jäätmejaamas;
- eterniidijätmete liigiti kogumine Paide jäätmejaamas.

11.5 Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.
- Järelevalvet aitab efektiivsemaks muuta ka koostöö tegemine keskkonnainspektsiooni ja naaberomavalitsustega rikkumiste info vahetamiseks järelevalve efektiivsemaks muutmiseks. Jäätmevedajate kaasamine järelevalvesse segaolmejäätmete kogumise üle järelevalve tõhustamiseks.
- Jäätmevaldajate register toimib ühistel alustel.

Tegevused:

- Järelevalvealane koostöö keskkonnainspektsiooni ja naaberomavalitsustega;
- järjepidev järelevalve jäätmekäitlusele seatud nõuete täitmise üle;
- jäätmevaldajate registri arendamine ning registriandmete pidev ajakohastamine.

11.6 Jäätmehoolduseeskiri

Paide linnas toimub jäätmehooldus vastavalt Paide Linnavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) korraldatud olmejäätmeveo veopiirkonda;
- 2) jäätmevaldaja teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 4) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 5) pakendijäätmete kogumiskonteinerite asukohad ja pakendijäätmete liigid;
- 6) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

11.7 Paide linna ülesanded

Paide linna otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ja käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on:

- osalemine aktiivselt KEJHK-se töös, sh KEJHK-se jäätmehooldusalase tegevuse rahastamine vastavalt KEJHK põhikirjale ja käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- osalemine rahalise osalusega KEJHK-se poolt taotletavates Paide linnaga seotud projektides;
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine;
- jäätmeveo määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine;
- korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu suuruse kehtestamine;
- jäätmeveo valdaja korraldatud jäätmeveoga ühinemise kohustusest vabastamise korral vabastamist tingivate asjaolude kontrollimine;
- kindlustama tänavatel korrapärase talihoolduse tagamisega ja teedevõrgu üldise hea seisukorra tagamisega korraldatud jäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele.

11.8 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil korraldatakse koostöös KEJHK-se liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks on Paide linn KEJHK-le delegeerinud järgmised jäätmeseadusest tulenevad Paide linna jäätmehooldusalased ülesanded:

- korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni (edaspidi hanke) ettevalmistamine;
- hanke läbiviimine;
- hanke võitja edukaks tunnistamine;
- hanke võitnud jäätmevedajaga lepingu sõlmimine ja haldamine;
- hanke läbiviimisega seotud abistavate tegevuste korraldamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete, suurjäätmete ja eterniidijäätmete kogumise korraldamine;
- jäätmevaldajate registri (edaspidi register) pidamise juhtimine ja registri töö tagamine;
- registri arendustöödel osalemine;
- vedaja-poolsete registriandmete töötlemine;
- jäätmealaste õigusaktide eelnõude ettevalmistamine.

LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus EUR	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE				
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine ja infovoldikute koostamine	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	0	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel ja elanikkonnale materjalide levitamisel.
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Lastelaagrite, ekskursioonide, talgute ja muude sarnaste ürituste läbiviimine projektide raames.
1.3	Korduskasutuse propageerimine läbi jäätmejaama	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua jäätmejaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmine Paide jäätmejaamas, Roosna-Alliku, Sargvere, Tarbja ja Viisu keskkonnajaamas	2018-2023	KOV	75 000	Teostab ja rahastab KOV oma eelarvelistest vahenditest
2.2	Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine hajaasustusega piirkondades	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	7 800	Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
2.3	Elektroonikaromude kogumine Paide jäätmejaamas, Roosna-Alliku, Sargvere, Tarbja ja Viisu keskkonnajaamas	2018-2023	KOV, EES-Ringlus, Eesti	0	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks

			Elektrooni- karomu.		<i>tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.</i>
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	<i>Pakendite kogumissüsteemi optimeerimine</i>	2018-2023	KOV, ETO, EPR,TVO	0	<i>Teostavad ja rahastavad tootjavastutus-organisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.</i>
3.2	<i>Vanapaberi kogumiskonteinerite kogumissüsteemi haldamine</i>	2018-2023	KOV, ETO, EPR,TVO	42 000	<i>Paberpakendi kogumist finantseerivad tootjavastutusorganisatsioonid, vanapaberi kogumist rahastab KOV.</i>
3.3	<i>Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete vastu võtmine Paide jäätmejaamas</i>	2018-2023	KOV	20 000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest.</i>
3.4	<i>Avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamine</i>	2018-2023	KOV	12 000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest.</i>
3.5	<i>Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumissüsteemist teavitamine ja süsteemi juurutamine</i>	2018-2019	KOV, KEJHK	0	<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad.</i>
3.6	<i>Biolagunevate jäätmete kogumiseks konteineri soetamine Roosna-Alliku keskkonnajaama</i>	2020-2021	KOV, KEJHK, KIK	3000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.</i>
3.7	<i>Eterniidijäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	44 000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.</i>
3.8	<i>Suurjäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2018-2023	KOV	57 000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.</i>
3.9	<i>Ehitusjäätmete käitlemine Paide jäätmejaamas</i>	2018-2023	KOV	0	<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad.</i>
3.10	<i>Tekstiilijäätmete vastuvõtmine Paide jäätmejaamas</i>	2018-2023	KOV	0	<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad</i>

3.11	<i>Paide jäätmejaama, Roosna-Alliku, Sargvere, Tarbja ja Viisu keskkonnajaama haldamine</i>	2018-2023	KOV	246 300	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.12	<i>Vanarehvide ja teiste probleemtoodete kogumine Paide jäätmejaamas, Roosna-Alliku, Sargvere, Tarbja ja Viisu keskkonnajaamas</i>	2018-2023	KOV, tootjate ühendused	0	<i>Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel.</i>
3.13	<i>Roosna-Alliku keskkonnajaamale uue pürdeaia paigaldus</i>	2020-2021	KOV, KIK, KEJHK	7000.-	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.</i>
4	<i>KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU</i>				
4.1	<i>Korraldatud jäätmeveo hangete läbiviimine segaolmejäätmete, biojäätmete, müügi pakendite ning paberi ja kartongi kogumiseks ja veoks</i>	<i>Alates 2019</i>	<i>KEJHK, KOV</i>	0	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>
5	<i>JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE</i>				
5.1	<i>Paide linna jäätmevaldajate registri pidev täiendamine</i>	<i>Pidev</i>	<i>KEJHK, KOV,</i>	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.2	<i>Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja vastuvõtmine</i>	2018	<i>KEJHK, KOV</i>	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.3	<i>Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine</i>	<i>Pidev</i>	<i>KOV, KEJHK</i>	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>